

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE EXCELLENTI || DIVINAE GRATIAE NATVRA,|| & iis que
ad eam tùm obtinendam tùm conseruandam ||
requiruntur, de#[que] ipsius admirabili efficacia ||
DISPVTATIO,|| In inclyta et Catholica Academia ...**

**Valencia, Gregorio de
Stevartius, Petrus**

[Ingolstadt], 1576

Capvt Qvintvm, Quo, hæreticorum errores circa iustificationem, &
remissionem peccatorum deteguntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46873)

concederent doctissimi, illud tolli, & fides quoque iam docet, tolli etiam per gratiam sine iustitia; sed videtur esse privatio refectionis absolute, & deinde tandem provenientis. Quare probabiliter dici posset per quodvis alium donum, peccatum originale potentia absoluta deleri posse, modo facultatem praestaret vitandi peccata omnia mortalia. Saltem quae sunt contra praecepta naturalia.

CXLIII. Verum, quicquid sit de hoc, secundum potentiam Dei absolutam, dicendum, certè secundum legem ordinariam constat, nullum omnino peccatum mortale, absque habituali gratia remitti, ac deleri; per illam verò quodvis, sicut est explicatum. Docent hoc imprimis omnes scripturae loci, quoniam in quorum peccata remissa sunt, iusti, sancti, mundi, renouati, ablui nominantur. Quod planè intelligi (sicut scriptura debet, quando nihil obstat) non potest, nisi interno aliquo dono tales afficiantur. Nihil enim est aliud, in se esse, quam habere in se propriam iustitiam. Sicut esse calidum, aliud est nihil, quam habere calorem. Definiuerunt idem, etiam Concilij Tridentini Patres. Quid multa? Osum satis hoc est supra à nobis, quando tum ex conditione diuinae dilectionis, tum ex Scripturis docuimus; ex dilectione supernaturali doni, si quod manare oportere, quo is afficiatur, cui in hac vita peccata remittuntur.

Iuxta D. Augu.
lib. 2. de doctrina
Christiana.

CAPVT QVINTVM,

Quo, haereticorum errores circa iustificationem, & remissionem peccatorum deteguntur.

CXLIII. Patefecimus breuiter, quemadmodum homo per gratiam habitalem, & iustus sit, & gratus Deo, & ei peccata ita remittantur, ut tollantur quoque. De quibus omnibus ij, qui nouandae religioni dant operam, longe aliter ratiocinantur: quod homines candidi, adeo sophistae neg. sunt, neque videri volunt, ut quid sit Dei dilectio; quid hominem esse Deo gratum; quid deniq. peccatū remitti; non satis percipiant. Ita in absurda plurima incurunt.

CXLV. Dicunt, hominem iustum esse, & gratum Deo, non per aliquod donum in ipso inherens, sed ipsissima iustitia, & gratia Christi. Si intelligerent, gratum dilectumue Deo, atq. adeo iustum esse, aliud esse nihil, quam, uti supra declarauimus, secundum munus aliquod à Deo acceptum, diuinam dilectionem terminare; viderent, tam absurde dici, hominem iustum, & gratum esse per solam gratiam Christi; quam hominem recipere in se gratiam, ac iustitiam Christi.

CXLVI. Sed idcirco ballucinantur, quod existant, gratia, in quam homo recipitur, esse solā acceptationē ad gloriā, quae homini, propter Christum, praerogatur, ac decernitur, si perseuerauerit: aut fauorem quandam, nescio quomodo, bene amorem extrinsecum. Quod quā sit falsum, ex supra dictis de naturae gratiae constat.

constare potest. Nam homo, qui in gratiam recipitur, non solum est is, cui Deus beatitudinem futuram promittit, secundum quam, futuro tempore, quando eam recipiet, erit Deo dilectus, & amatus; sed pro hoc etiam tempore obiectum est diuinae, & supernaturalis dilectionis, ut ex Scripturis patet. Quod, ut initio huius disputationis monstrauimus, intelligi non potest, nisi bonum aliquod supernaturale, hoc etiam tempore à Deo recipiat, secundum quod terminet diuinam dilectionem, atque adeo sit formaliter dilectus, & gratus supernaturaliter. Sicut, secundum bona naturalia, Deo dilecta, & grata naturaliter est, quænis creatura.

CXLVII. Neque verò rectè dici potest, hoc ipso formaliter, pro hoc tempore hominem à Deo peculiariter amari, quòd ei iam promittit futuram beatitudinem, postea conferendam. Ut enim velle, ac promittere alicui bonum futuro tempore conferendum, non est velle illi id bonum pro hoc tempore, sed pro futuro; ita etiam neque est, amare illum pro hoc tempore, sed pro futuro. Est enim eodè modo de amore, & de voluntate boni sentiendū. Ac solet quidem contingere, ut cum homo quidpiam alij homini promittit, eodem etiam tempore peculiariter illum amet, (tametsi tunc nullum illi bonum impertiat) pro hoc videlicet, quòd peculiari affectu de nouo elicito, illum, bona aliunde habita, vult retinere; ex quibus mouetur, ut alia præterea illi promittat. Deus autem, quia in se secundum affectum mutari non potest, sicut homo; ut, quando promittit, simul etiam, tunc temporis, peculiariter amet; necesse est ab ipso aliquod bonum peculiare eodem tempore ad hominem derivari; ut secundum peculiarem hominis amati duntaxat mutationem, peculiaris Dei amor erga illum, existere intelligatur. Ex quo fit, ut per donum, ea mutatione, acceptum Deo formaliter homo sit, siue dilectus, siue gratus.

CXLVIII. Atque hoc profectò, Kemnitiuss & Melancthon, si tam docti fuissent, quam videri voluerunt, tunc saltem percepissent, aduertissentque; quando, conuicti, tandem concesserunt, diuinis quibusdam virtutibus, siue habitibus donari hominè in iustificatione. Ex hoc enim illicò sequitur per illas, aut earum potissimam, siue ea charitas sit, siue quæuis alia ab illa distincta, hominem Deo esse formaliter gratum. Sed viri boni ignorarunt propriam vocem. At, inquit Kemnitiuss, veterem Lutheranorum cantilenam repetens, si propriis qualitatibus homo iustus & gratus est, non igitur propter merita & gratiam Christi: quem tamen scriptura docent nobis factum esse redemptionem, & sanctificationem.

CXLIX. Negent, si poterunt, fieri posse, ut propter merita, & gratiam Christi, Deus nos diuino afficiat dono, atque ita diligat; & tunc concludant esse impossibile, ut per aliquam qualitatem formaliter simus Deo dilecti, &

Sap. 11. 2. Reg.
12. Marci 10.
Ioan. 11. 13. 15.
Rom. 8. Eph. 2.
1. Thesal. 1.
1. Ioan. 4. Apo. 1

Contra cap. 7.
Seff. 6.

Cap. illo 7.

Rom. 5.

a Iob. 1. 1. Reg. 9.
Mat. 11. 1. Cor.
3. & 15. Ephe. 4.
2. Tim. 2.
Vide D. Aug. ep.
57. ad Dardanū,
& tract. 74. in
Ioan. & lib. de
gratia, & lib. ar-
bit. c. 9.
In serm. de Na-
tiuit. B. Virg.

Psalm. 50.
Psalm. 3.
In 1. enarratiōe
illius Psalmi.

simul propter merita, & gratiā Christi, tanquā propter causam, in eum o-
rem Deum inducentem. Quod si negare illud uerentur; intelligant, recte a
Concilij Tridentini Patribus dictum esse: *Quanquam nemo iustus esse possit,
nisi cui merita passionis Christi comunicantur; id tamen in impij iustificati-
one fieri, dum eiusdem sanctissimae passionis merito, per Spiritum sanctum, cha-
ritas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iustificantur, atque ipsis inbe-
ret: Intelligant etiam, quae sit illius Paulinae sententiae vis: Sicut in Adam
omnes moriuntur, ita in Christo omnes uiuificabuntur. Nimirum, ut non si-
lum propter Adā peccatum; sed etiam proximē, per originale nostrum, quod
singuli proprium contraximus, Deo fuimus exosi; sic, non solum propter meri-
ta, & gratiam Christi, sed etiam formaliter & proximē, per gratiam misericordiae,
quo afficimur, Deo caros nos esse oportet. Praesertim, si uerē etiam dictum est:
*Vbi abundauit delictum, superabundare gratiam.**

C L. Hanc doctrinam, si perceperint aduersarij; sobriē merita, & gratiā
Christi cōmendabunt. Neq. oportebit eos, dum Christi gratiam predicare uo-
lunt, in eam esse blasphemos; sicut iam (cum bona ipsorum uenia) est nece-
ssarium. Nam si eadem iustitia Christi, iustos formaliter omnes efficit, non modo nulla
erit iustorum inaequalitas, contra^a Scripturas: neq. solum B. Virgo neminem
Sanctorum iustitia, & gratia superabit, quod Lutherus ueritus non est dice-
re; sed neq. Christus ipse; ut est perspicuum. Quod quis quae se ferat?

C L I. Docent praeterea, peccatum non tolli, cum remittitur, sed tantum
propter merita Christi, ad penam nō imputari, quibus proinde meritis totigitur,
tamen si maneat. Hic etiam satis ostendunt, se non intelligere; quid sit homi-
nem peccato teneri, transacta praua actione. Nam si uiderent, nihil esse aliud,
quam, uti supra docuimus, Diuino amore, & gratia primarij, propter offensam
quae prateriit, intelligerent etiam, illud tolli, quando in gratiam homo recipi-
tur, quicquid tandem nomine gratiae intelligant. Sed nescio quid, homines ad
magnoperē eruditi, peccati nomine, in animo infixū, ac permanenti, uane ima-
ginantur.

C L II. Aliter certē Dauid sentiebat, cum magnam esse misericordiam
Dei, quam isti paruam faciunt, agnoscens; deleri etiam sibi iniquitatem pe-
stulabat; ut immeritō eum isti Lutheranū faciant, quod alio in loco, beatus do-
xerit eos, quorum remissa sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. Cui
quidem metaphora, nihil minus quam, Lutheranam sententiam de remis-
sione peccati subiectam esse; ex Augustino poterunt discere, qui, postquam
apertē dixit aboleri peccata; ac si corā Lutheranos alloqueretur: Nec se
(inquit) intelligatis, peccata cooperta sunt, quasi ibi sint, & uiuant. (non
uicō negat peccatum regnare, postquam est remissum, sed etiā esse) Tecta er-
gi per

gò peccata quare dixit? ut non viderentur: Quid enim Deo erat videre peccata, nisi punire peccata. Itaque sententia Augustini, idcirco solum tegi peccata David aiebat, quia sicut tegimus quidpiam, ne videatur, ita Deus delet peccata, ne puniat.

CLIII. Quin & David ipse, in eodem loco satis declarauit, non in eo esse metaphoram, ut quemadmodum, quod tegitur, manet, sic etiam peccata. Postquam enim dixit: Beatus vir, cui non imputauit Dominus peccatum, continue adiecit, neque est in spiritu eius dolus. Item illos, quorum remissa sunt iniquitates, extremis verbis psalmi iustos, & rectos corde appellat; quod quia potest verum esse, si peccatum remanet? Multa hic se offerebant, que vanam esse hæreticorum doctrinam de iustificatione, & remissione peccatorum, ostenderet, sed plura non patitur instituta breuitas. Maxime, quod que de requisitis ad gratiam, ac de eius natura supra disputauimus, ad iustificationem etiam referantur. Ergo, quod de merito dicendum etiam est, breuiter expediamus.

CAPVT SEXTVM.

De Merito.

CLIII. Si quis rectè consideret, quod hactenus disputauimus, hominem per gratiam sanum, iustum, ac gratum Deo reddi; is facile intelliget huiusmodi gratia effectus formales tantum esse, quod ad denominationem, qui non re, sed ratione sola, a forma distingui solent. Quicquid enim re distinctum cõcesseris primario significari nomine albi v. g. aut viuientis, ab albedine, aut vita, superuacaneum esse reperietur; quandoquidem optimè intelligitur res esse alba v. g. aut viuens, hoc ipso, quod rem albedinis, & vita habet. Ita in proposito, eadem res est, que primario omnibus his vocabulis significatur, gratia, sanus, iustus, gratus. Nam ut hominem gratia præditum consideramus, per eam posse vitare omnia peccata mortalia, sanum dicimus: ut verò per eandem intelligimus eum præstare obsequium Deo debitum; iustum: & ut eam recipiens, amorem Dei terminat, gratum appellamus.

CLV. Meritum autem ex iustitia, siue condigno, (nam eius quod de congruo dicitur faciemus postea mentionem) ita effectus gratia ponitur, ut ab ipsa realiter distinguatur, tanquam actus ab habitu. Est enim actus bonus, per gratiam, & charitatem in Deum relatus, quem idem Deus propter Christi merita, promisit se secundum iustitia distributiuæ æqualitatem compensaturum vita æterna, aliisque donis, que iustum, postquam in gratiam est receptus, ad beatitudinem consequendam, secundum legem ordinariam promouent. Hanc veluti descriptionem meriti, quoniam ea ferè continentur, que ad meriti doctrinam pertinent, explanare oportet.

CLVI.